

The influence of sport education model on middle school students during extracurricular football studies on cognitive- psychomotor and game performance levels¹

İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişim düzeylerine etkisi

**İbrahim Doydu²
Hakkı Çoknaz³**

Abstract

The purpose of this study was to find out the influence of Sport Education Model (SEM) on cognitive, psychomotor and game performance levels of students during 16 week extracurricular football education. Both experimental and control group consist of 24 male students with a total of 48. To measure cognitive learning level of students success test, to measure psychomotor learning level Mor-Christian Football General Test and to measure game performance Game Performance Assessment Scale were used. As a result of this study, there was no significant difference between control and experimental group on the basis of SEM in cognitive learning levels ($p>0,05$). In psychomotor area, there is significant difference between two group on shooting and passing skills

Özet

Bu çalışmanın amacı, spor eğitimi modelinin (SEM) 16 haftalık ders dışı futbol eğitim (egzersiz) çalışmalarına katılan öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı alanlardaki gelişimine etkililiğini incelemektir. Çalışma, deney grubunda 24 (SEM) kontrol grubunda 24 (Geleneksel Öğretim Modeli) olmak üzere toplam 48 erkek öğrenciden oluşmaktadır. Bilişsel alandaki öğrenmeleri ölçmek için futbola ait başarı testi, psikomotor becerilerini ölçmek için Mor-Christian Futbol Genel Yetenek Testi ve oyun performansı erişimlerini belirlemek için Oyun Performansı Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Bilişsel alan erişim düzeyleri karşılaştırıldığında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Psikomotor alanı

¹ This study is İbrahim Doydu's master thesis. A.I.B.U. Institute of Educational Sciences

² Ministry of Education, Physical Education Teacher, Çankırı, Turkey, brhdyd@hotmail.com

³ Assoc. Prof. Dr., Abant İzzet Baysal University, School of Physical Education and Sport, Bolu, Turkey, coknaz_h@ibu.edu.tr

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

($p < 0,001$). Also there was a significant difference in achievements between skill performance, support and game performance components which were the components of game performance ($p < 0,05$) but there was no significant difference in decision-making component ($p > 0,05$).

oluşturan top sürme becerisi dışındaki şut ve pas becerisi erişimi düzeyleri arasında deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p < 0,001$). Aynı zamanda oyun performansı bileşenlerinden karar verme bileşiminin ($p > 0,05$) dışındaki beceri performansı, destekleme ve oyun performansı bileşenlerine ait erişim puanları arasında deney grubu lehine bir fark elde edilmiştir ($p < 0,05$).

Keywords: Sport Education Model; Traditional Teaching Approach; Cognitive Area; Psychomotor Area; Game Performance

Keywords: Spor Eğitim Modeli; Geleneksel Öğretim Yaklaşımı; Bilişsel Alan; Psikomotor Alan; Oyun Performansı

[\(Extended English abstract is at the end of this document\)](#)

Giriş

Yöntemsiz etkinlikler rastlantısal sonuçlar getirir. Uygun ve iyi yöntem seçildiği ve uygulandığı takdirde, amaçlara daha kısa zamanda ulaşılması mümkün olmaktadır (Büyükkaragöz ve Çivi, 1997). Sportif becerilerin nasıl öğretileceği ve öğrenileceği konusunda birçok yöntemden söz edilebilir. Yöntemlerdeki farklılıklar denenecek yolların farklılığından kaynaklanmaktadır (Demirhan, 2006).

Öğretmenlerin yöntem konusunda seçici olabilmesi onların çok farklı yöntemleri tanımaları ve kullanabilmeleri ile olanaklıdır (Şahinel, 2003). Öğretimde kullanılacak yöntemin seçimi öğretimin amacı, kapsamı ve niteliğine göre değişebilmektedir. Bunun yanında; öğretilecek konunun niteliği, eğitsel hedefler ve davranışların alanları (bilişsel, duyuşsal, devinimsel), öğretmenin yönetime yatkınlığı, fiziki mekânın özellikleri, araç ve gereçlerin niteliği, öğrencilerin sayısal durumu, öğretim süresi ve maliyet-yarar durumu gibi etmenler de yöntem seçimini etkilemektedir (MacNaughton ve Williams, 1998).

Beden eğitiminde kullanılan en yeni yöntemlerden birisi Spor Eğitim Modeli (SEM) iken en eski yöntemlerden bir tanesi de Geleneksel Öğretim Yaklaşımı (GÖY)'dir.

Siedentop (1982), öğrencilerin aşamalı öğrenme için daha fazla sorumluluk aldıkları, öğrenci merkezli pedagoji ile sporun ana bağlamsal özelliklerini harekete geçiren bir müfredat ve eğitimsel model sunmuştur. Model, SEM olarak adlandırılmış ve daha sonra dünyada yaygınlaşan beden eğitimi müfredatındaki yeniliğin temellerini temsil etmiştir.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Ders dışı sportif etkinliklerdeki ortamdaki etkilenerek oluşturulmuş SEM, beden eğitimi ve spor programları için geliştirilen bir müfredat ve öğretim modelidir. Genel olarak, SEM öğrencilere geleneksel beden eğitimi ve spor öğretiminden daha bütün ve gerçek bir spor deneyimi ve tecrübesi sağlar. Bu modelde öğrenciler yalnızca daha bütün ve gerçekçi bir şekilde nasıl oynayacaklarını öğrenmezler ayrıca spor deneyimlerini koordine eder ve yönetirler. Ek olarak kişisel sorumluluk ve etkili grup üyeliği becerileri öğrenirler(Siedentop, 1994; 1998). Eğitim açısından önemi ortaya çıktıktan sonra, SEM okullarda yaygın olarak uygulanmaya başlanmıştır(Candan, 2005).

GÖY'de öğretmen, bilgi ve becerileri hazır olarak öğrencilere aktarır. Geleneksel bakış açısı olan GÖY'de, beceriler öğretilirken öğretmen öncelikle bilgi ve deneyimleri doğrultusunda beceri hakkında açıklamalar yapar, ilgili komutları öğrencilere göndererek hareketi gösterir(Demirhan, 2006). Bu yaklaşımda öğretmen etkinlikle ilgili bütün kararları verir. Öğrenci ise öğretmen tarafından verilen kararları izleyerek kendinden istenenleri yapar(Yavaş ve İlhan, 1997).

GÖY'de hareket tek bir standarda sahiptir ve sürekli tekrarlarla öğrenilir. Öğretmen hareketi seçmede tek uzman kişidir. Bireysel farklılıklar göz ardı edilerek grup eğitimi yapılır. Sık yapılan tekrarlarla grubun birlikteliği sağlanır. Bu durumda öğrenciler ilerlemeyi iyi sağladıklarından temel hedeflerden sapma olmaz(Fidan, 1986).

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim II. kademe ders dışı futbol eğitim çalışmasında uygulanan SEM'in ve GÖY'ün, psikomotor becerilerin, bilişsel özelliklerin ve oyun performansının kazanılmasında etkililiğinin ne olduğunu araştırmaktır.

Yöntem

Araştırma Modeli: Bu araştırma deneysel bir çalışma olup, gerçek deneme modellerinden ön test – son test kontrol gruplu model bu araştırmanın yapısını oluşturmaktadır. Araştırmanın bağımsız değişkenini SEM, bağımlı değişkenlerini ise öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeyleri oluşturmaktadır.

Çalışma Grubu: Araştırmayı gerçekleştirmek için çalışma evrenini, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında Çankırı Şehit Yahya İlköğretim Okulu II. kademe öğrencileri 48(24 deney grubu, 24 kontrol grubu) erkek öğrenci oluşturmuştur. Yansız atama yöntemi kullanılarak, futbol ders dışı çalışmalara katılan öğrencilerden; bir grup SEM'in uygulanacağı deney grubu, bir grup da GÖY'ün uygulanacağı kontrol grubu olarak belirlenmiştir. GSB Spor Genel Müdürlüğü Spor

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı futbol il (Mahalli) oyun kurallarında belirtilen; “Takımlar sahada 7 sporcu ve 1 kaleciden oluşacaktır”(http://okulspor.sgm.gov 2013) kuralına göre her grup 8 kişi olacak şekilde kendi içinde yansız atama yöntemiyle 3 gruba ayrılmıştır. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrencileri araştırma öncesi belirli nitelikler bakımından denkleştirmek için bilişsel, psikomotor ve oyun performansı testi öğrencilere futbol ders dışı eğitim çalışmasının başında uygulanmıştır. Gruplar arasında denkleştirme yapıldıktan sonra araştırmanın deney grubunu SEM ile çalışma yapan öğrenciler, kontrol gruplarını ise GÖY ile çalışma yapan öğrenciler oluşturmuştur.

Deney ve kontrol gruplarından elde edilen bilişsel ve psikomotor verilerinin üzerinde yapılacak olan istatistiksel analiz türünü seçebilmek için öncelikle verilerin özelliklerini belirlemek amacıyla, her iki grubun da normal dağılım gösterip göstermediği ve varyansların homojen olup olmadığı test edilmiştir(Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3).

Tablo 1. SEM Grubu İçin Bilişsel ve Psikomotor Ön Test Puanlarının Normallik Testi

Alan	N	Kolmogorov-Smirnov Z	p
Bilişsel	24	0,610	0,851
Psikomotor	Top Sürme	,969	305
	Şut	1,104	0,174
	Pas	1,228	0,098
Oyun Performansı	Karar Verme	1,148	0,143
	Beceri	0,482	0,974
	Destekleme	0,820	0,512
	Oyun Performansı	0,783	0,572

Tablo 1’e bakıldığında, SEM grubundaki öğrencilerin bilişsel alan($z=,610$, $p>0,05$); psikomotor alanı oluşturan top sürme($z=,969$, $p>0,05$), şut($z=1,104$, $p>0,05$), pas($z=1,228$, $p>0,05$); oyun performansı bileşenlerini oluşturan karar verme($z=1,148$, $p>0,05$), beceri performansı($z=,482$, $p>0,05$), destekleme($z=,820$, $p>0,05$), oyun performansı($z=,783$, $p>0,05$) puanlarına ilişkin verilerde normal dağılım gözlenmiştir.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Tablo 2. GÖY Grubu İçin Bilişsel ve Psikomotor Ön Test Puanlarının Normallik Testi

Alan		N	Kolmogorov-Smirnov Z	p
Bilişsel		24	0,685	0,736
Psiko motor	Top Sürme	24	0,862	0,447
	Şut	24	0,670	0,760
	Pas	24	1,058	0,213
Oyun Performansı	Karar Verme	24	0,948	0,330
	Beceri	24	1,205	0,110
	Destekleme	24	1,237	0,094
	Oyun Performansı	24	0,865	0,443

Tablo 2'ye göre, GÖY grubundaki öğrencilerin bilişsel alan($z=,685$, $p>0,05$); psikomotor alana ait top sürme($z=,862$, $p>0,05$), şut($z=,670$, $p>0,05$), pas($z=1,058$, $p>0,05$); oyun performansı bileşenlerini oluşturan karar verme($z=,948$, $p>0,05$), beceri($z=1,205$, $p>0,05$), destekleme($z=1,237$, $p>0,05$), oyun performansı($z=,865$, $p>0,05$) puanlarına ilişkin verilerde normal dağılım gözlenmiştir.

Tablo 3. Varyansların Homojenliği Testi

Alan		Levene İstatistik (F)	p
Bilişsel		1,576	0,216
Psiko Motor	Top Sürme	3,752	0,059
	Şut	1,213	0,276
	Pas	8,697	0,005*
Oyun Performansı	Karar Verme	1,841	0,182
	Beceri	1,720	0,196
	Destekleme	0,014	0,908
	Oyun Performansı	0,022	0,883

* $p<0,01$

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Tablo 3'e incelendiğinde, hem SEM hem de GÖY grubunun bilişsel, psikomotor ve oyun performansı bileşenlerinde ön test puanlarının varyansları arasında, psikomotor alana ait pas($F=8,697$, $p<0,001$) becerisi dışındaki tüm alanlarda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır($p>0,05$). SEM ve GÖY grubunu oluşturan öğrencilerin bilişsel alan($F=1,576$, $p>0,05$); psikomotor alana ait şut ($F=1,213$, $p>0,05$) ve top sürme($F=3,752$, $p>0,05$); oyun performansı bileşenlerini oluşturan karar verme($F=1,841$, $p>0,05$), beceri ($F=1,720$, $p>0,05$), destekleme($F=,014$, $p>0,05$), oyun performansı($F=,022$, $p>0,05$) puanlarına ilişkin verilerde varyansların homojen olduğu; pas($F=8,697$, $p<0,05$) puanına ilişkin verilerde varyansların homojen olmadığı söylenebilir.

Yapılan normallik ve varyansların homojenliği analizleri sonuçlarına göre çalışmada kullanılacak olan test türü, psikomotor alana ait pas verileri dışındaki tüm veriler için parametrik, pas verileri için nonparametrik test olarak belirlenmiştir.

Tablo 4. SEM ve GÖY Gruplarının Bilişsel ve Psikomotor Ön Test Puanlarının Karşılaştırılması

Alan	SEM Grubu		GÖY Grubu		t	p	
	N	x ± ss	N	x ± ss			
Bilişsel	24	8,88 ± 3,35	24	9,88 ± 2,78	1,124	0,267	
Psikomotor	Top Sürme	24	33,67 ± 4,11	24	35,83 ± 9,05	1,067	0,294
	Şut	24	39,50 ± 19,72	24	32,00 ± 15,72	-1,457	0,152
	Pas	24	4,58 ± 1,88	24	3,71 ± 1,39	-1,826	0,075
Oyun Performansı	Karar Verme	24	0,62 ± 1,61	24	0,77 ± 2,93	0,213	0,832
	Beceri	24	-1,12 ± 2,88	24	-0,58 ± 2,64	0,678	0,501
	Destekleme	24	0,31 ± 1,47	24	0,66 ± 1,57	0,805	0,425
	Oyun Performansı	24	-0,93 ± 2,97	24	1,06 ± 4,05	1,953	0,057

Tablo 4'ten de anlaşıldığı gibi, GÖY ve SEM gruplarının bilişsel alana ait, futbol başarı testi ($t= 1,124$, $p= ,267$); psikomotor alana ait futbol ders dışı eğitim çalışmalarını oluşturan tüm becerilerdeki top sürme($t = 1,067$, $p= ,294$), şut ($t = -1,457$, $p= ,152$), pas ($t= -1,826$, $p= ,075$); oyun performansı bileşenlerini oluşturan karar verme ($t= ,213$, $p= ,832$); beceri ($t= ,678$, $p=$

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

,501), destekleme($t = ,805$, $p = ,425$), oyun performansı($t = 1,953$, $p = ,057$) ön test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmemiştir. Bu sonuçlara göre; GÖY ve SEM gruplarını oluşturan öğrencilerin futbola ait bilgi düzeylerinin ve futbol ders dışı eğitim çalışmalarındaki beceri düzeylerinin birbirine benzer olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Araçları: Araştırmaya katılan öğrencilerin bilişsel alandaki erişimlerini belirlemek için 3 uzman görüşü alınarak futboldaki temel bilgileri içeren bilişsel test hazırlanarak öğrencilere uygulanmıştır. Psikomotor erişim düzeylerini belirlemek için ise güvenilirliği ve geçerliliği hesaplanmış (top sürme için 0,80, pas verme için 0,96 ve şut atma için 0,98) Mor - Christian Genel Futbol Yetenek Testi, oyun performansını belirlemek için Griffin ve arkadaşları (1997) tarafından geliştirilen Oyun Performansı Değerlendirme Ölçeği (OPDÖ) kullanılmıştır.

Futbol bilişsel erişim testi: Hazırlanan test, çoktan seçmeli bir test olup, çoktan seçmeli test esaslarına göre hazırlanmıştır. Öğrencilerin bilişsel alandaki erişimlerini ölçmek için hazırlanan testte futbolda farklı durumlara uygun hücum ve savunma stratejileri geliştirebilme, futbol branşı ile ilgili kavramlar bilgisi, oyun sahası ve spor malzeme bilgisi, branşına özgü kurallar bilgisi düzeylerinde toplam 4 kritik davranış ölçülmeye çalışılmıştır. Ölçülmeye çalışılan davranışlar bilgi, kavrama ve sentez düzeyindedir.

Tablo 5. Ders Dışı Futbol Çalışmasına Ait Bilişsel Belirtke Tablosu ve Soru Dağılım Tablosu

Kazanımlar	Futbol Branşı İle İlgili Kavramları Bilir.	Futbol Branşı İle İlgili Oyun Sahası ve Spor Malzemelerini Tanır.	Futbol Branşına Özgü Kuralları Bilir.	Farklı Durumlara Uygun Hücum ve Savunma Stratejileri Geliştirir.	
Futbol Temel Bilgiler	2	2	6	-	8
Paslar	1	-	1	1	3
Top Sürme	1	-	-	1	2
Şut	1	-	-	-	1
Toplam	5	2	7	2	16

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Ders dışı futbol eğitim çalışmasına ait belirtke tablosu hazırlanarak bilişsel alandaki gelişmeyi ve erişiyi ölçmek için geliştirilen bilişsel erişti belirtke tablolarında yer alan kazanımlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bunun için, her davranışı ölçen 3 soru yazılmış ve toplam 48 çoktan seçmeli sorunun yer aldığı bir denemelik form oluşturulmuştur. Kapsam geçerliliğini sağlamak için işlenen her konu ile ilgili sorulara yer verilmiştir. 48 maddelik deneme testinde oldukça anlaşılır sözcükler kullanılmıştır. Hazırlanan sorular 5 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Bu uzmanlar, 2 program geliştirme uzmanı, 1 futbol uzmanı, 1 ölçme değerlendirme uzmanı ve 1 beden eğitimi spor alanında uzman kişilerden oluşmuştur. Bu uzmanlardan denemelik teste yer alan 48 maddelik bilişsel erişti testini incelemeleri ve görüşlerini sunmaları istenmiştir. Uzmanlardan elde edilen dönütler doğrultusunda, deneme formunda gerekli düzeltme çalışmaları yapılmış ve çalışma grubu dışında 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinden 35 kişilik bir gruba uygulanmıştır. Deneme testi öğrencilere araştırmacılar tarafından uygulanmış ve testin geçerlilik ve güvenilirliğini düşürecek durumlardan mümkün olduğu kadar sakınılmıştır. Hazırlanan testin madde analizleri (madde güçlük indeksi, madde ayırt edicilik gücü ve KR- 20 güvenirlik katsayısı), ITEMANN (Item and Test Analysis Program) programı ile yapılmıştır.

Yapılan hesaplamalar sonucunda denemelik teste cevap verenlerin aldıkları puanların aritmetik ortalaması (48 üzerinden) $\bar{x} = 32,00$, testin standart sapması $ss = 2,71$, ortalama güçlüğü 0,66 ve KR-20 güvenirlik katsayısı ise 0,81 olarak bulunmuştur. Bu bilgiler doğrultusunda futbol deneme testinin orta güçlükte bir test olduğu ve güvenilirliğinin de yüksek olduğu söylenebilir.

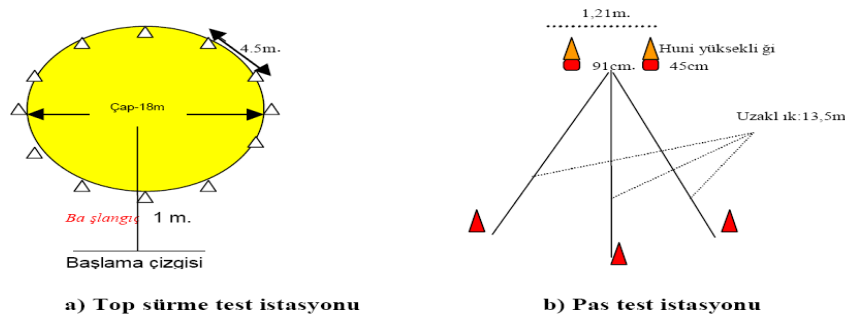
Tablo 6. Deneme Testi Sonucunda Futbol Nihai Testine Alınan Soruların Madde Analizi Tablosu

Soru No	Madde Güçlük İndeksi (p _i)	Madde Ayırt edicilik Gücü İndeksi (r _{jx})	Soru No	Madde Güçlük İndeksi (p _i)	Madde Ayırt edicilik Gücü İndeksi (r _{jx})
1	0.74	0.64	9	0.77	0.41
2	0.80	0.44	10	0.77	0.48
3	0.77	0.44	11	0.74	0.48
4	0.63	0.39	12	0.74	0.53
5	0.60	0.37	13	0.89	0.52
6	0.63	0.37	14	0.80	0.65
7	0.66	0.47	15	0.69	0.45
8	0.69	0.64	16	0.49	0.47

Denemelik testinden oluşturulacak olan nihai test için tüm soruların madde güçlük ve ayırt edicilik gücü indeksleri tek tek incelenmiştir. Denemelik testten aynı kritik davranışı ölçen üç sorudan, madde ayırt edicilik indeksleri 0,30 ve üzeri olan bir madde nihai teste alınmıştır. Tüm çalışmaların sonucunda oluşturulan 16 maddelik nihai teste konan sorularda gerekli düzeltme işlemleri yapılmıştır. Deneme testinden elde edilen tüm bilgiler sonrasında ünite belirtke tablosundaki her davranış düzeyini yoklayan, her soruda 4 seçeneğin bulunduğu 16 soruluk bir bilişsel futbol testi hazırlanmıştır. Hazırlanan futbol nihai testinin aritmetik ortalaması (16 üzerinden) $\bar{x} = 11,34$, standart sapması $ss = 1,57$, ortalama güçlüğü 0,70 ve KR-20 güvenilirlik katsayısı ise 0,80 olarak hesaplanmıştır. Bu doğrultuda futbol erişimi testinin bu çalışmada kullanılabilir düzeyde bir güvenilirliğe ve geçerliliğe sahip olduğu söylenebilir.

Mor - christian genel futbol yetenek testi: Futbolda teknik beceriyi ölçmede Mor-Christian futbol testi (top sürme, pas, şut) uygulanmıştır (Strand ve Wilson, 1993). Futbolda pas verme, top sürme ve şut atmayı değerlendirme bu testin amacını oluşturmaktadır. Testin geçerlilik ve güvenilirliğinde top sürme için 0,73, pas verme için 0,78 ve şut atma için 0,91 geçerlilik katsayıları ortaya konulmuştur. Kriter ölçüm üç futbol uzman tarafından geliştirilen ve kullanılan oranlama ölçeğidir. Test etme ve testin sağlanması yaklaşımını kullanarak top sürme için 0,80, pas verme için 0,96 ve şut atma için 0,98 güvenilirlik katsayıları elde edilmiştir. Testte her üç durum için de bir kaydedici vardır. Oyuncular topları kendileri yerleştirmişlerdir. Testte futbol topları, futbol kalesi, metre, işaretleme malzemesi, 17 huni, 1,5m. ip, 2 tane 3m.'lik ip, 4 tane çember, kronometre, kaydetmek için çizelge ekipmanları kullanılmıştır.

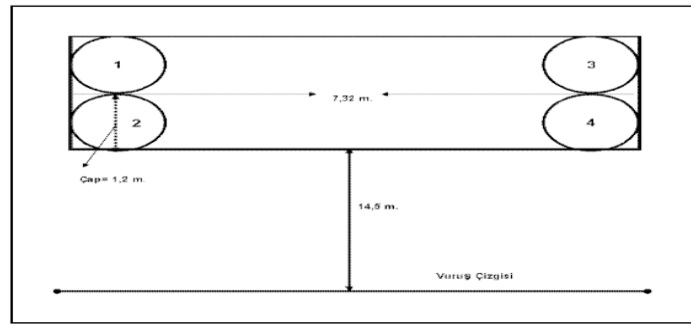
Şekil 1. Mor- Christian Genel Futbol Yetenek Testi.

Test pas verme, şut atma ve top sürme testi için 14x18x14m.'lik alanda uygulanmıştır. Test içeriği pas verme, şut atma ve top sürme becerilerinden oluşmaktadır. Top sürme testi için istasyonlar şekil 1'deki gibi hazırlanmıştır. İstasyon çapı 18 m. ölçülüp işaretlenmiştir. 12 tane huni (45 cm. yüksekliğinde) 4,5 m. aralıklarla daire şeklinde sıralanmıştır. 1 m.'lik başlangıç çizgisi

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

dairenin dışında daireye dik olarak işaretlenmiştir. Pas verme testi için test istasyonları şekil 1’de gösterildiği gibi hazırlanmıştır. 91cm. genişliğinde ve 45 cm. yüksekliğinde bir kale (iki huni 91 cm. aralıkla konur) kalenin arkasına 1,20 m’lik ip gol çizgisi olarak yerleştirilmiştir. 2 huni gol çizgisiyle 45 derecelik açı yapacak şekilde 13,5 m. uzaklığa, bir üçüncü huni gol çizgisine 90 derece açı ile 13,5 m. uzaklığa yerleştirilmiştir. Şut atma, test istasyonları, 1,21 m. çapındaki 4 daire şekil 1’deki gibi yerleştirilmiştir. Vuruş çizgisi kaleden 14,5 m. uzaklığa ve kaleye paralel işaretlenmiştir.

Mor - christian genel futbol yetenek testi uygulama: Top sürme, “Başla” komutu ile öğrenci başlangıç çizgisinde duran topla huniler arasında mümkün olduğu kadar hızlı top sürerek başlangıç çizgisine dönmüştür. İki türlü deneme yapılmış, saat yönünde ve tersi yönde uygulanmıştır. Pas verme, üç huninin de bulunduğu yerden kaleye dörder vuruş şeklinde yapılmıştır (toplam 12 pas). Öğrenci pas verirken istediği ayağını kullanabilmiştir. Öğrencilerin her noktadan alıştırma yapılmasına müsaade edilmiştir. Şut atma, vuruş çizgisinin gerisinden öğrencinin hedefe doğru duran toplara vurarak yapılmıştır. İstenilen ayak kullanılabilmiş ve top vuruş çizgisinin gerisinde herhangi bir yere yerleştirilmiştir. 4 adet olan çember hedeflerin her birine dörder kez olmak üzere toplam 16 kez vuruş yapılmıştır (Şekil 2).

Şekil 2. Mor- Christian Şut Yetenek Test İstasyonu

Mor - christian genel futbol yetenek testi puanlama: Top sürmede iki denemeden en iyi olan zaman, testin sonuç skoru olarak kaydedilmiştir. Pas vermede her başarılı pas için 1 puan verilmiştir. Kale hunilerine çarpan toplar başarılı olarak kaydedilmiştir. Sonuç skoru 12 pas vuruşunun toplamı olarak alınmıştır. Şut atmada doğru hedefe giden şutlara 10 puan, yanlış hedefe giden şutlara 4 puan verilmiştir. Mesela üst- sağ hedefe atılan şut başarılı ise 10 puan, eğer vuruş alttaki hedefe girmişse 4 puan verilmiştir. Hedefe doğrudan giren toplar başarılı, fakat yuvarlanarak veya yerde zıplayarak hedefe giren toplar başarısız sayılmıştır. Sonuç skoru 16 denemenin toplamı olarak kaydedilmiştir (Strand ve Wilson, 1993).

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Oyun performansı değerlendirme ölçeği(OPDÖ): Oyun performansını değerlendirmek için, OPDÖ kullanılmıştır. Ölçeğin hazırlanmasında, Griffin, Mitchell ve Oslin(1997) tarafından geliştirilen OPDÖ (Game Performance Assessment Instrument), temel alınmıştır. OPDÖ taktiksel anlamayı gösteren oyun performansı davranışlarını ve aynı zamanda oyuncunun uygun yeteneklerini uygulayarak ve seçerek taktiksel problemi çözme yeteneğini ölçmek için geliştirilen çok boyutlu bir sistemdir. OPDÖ bireysel oyun performans bileşenlerinin (karar verme, beceri ve destekleme) ya da genellikle performansın analizlerini sağlar. Bireysel oyun performansı bileşenleri, geçerliliği ve güvenilirliği belirlemek için uzmanlar tarafından geliştirilmiş ve değerlendirilmiştir. OPDÖ protokolü 3 kategorideki oyunlarda test edilmiştir. Bunlar hücum oyunları(futbol ve basketbol), file-duvar oyunları (voleybol) ve alan koşu ve skor oyunları(softball). Geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları ortaokul beden eğitimi öğretmenleri ve altıncı sınıf öğrencileri kullanılarak üç ayrı çalışma aracılığıyla test edilmiştir. Bu çalışmaların sonunda OPDÖ' nin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu kanıtlanmıştır(Şahin, 2007). Oyun performansı değerlendirme ölçeği bileşenlerinden karar verme, beceri performansı, destekleme, ayarlama ve oyun performansı bileşenleri için Oslin ve arkadaşları(1998) tarafından futbol, basketbol ve voleybol branşlarında geçerlik çalışması yapılmıştır. Gözlemci güvenilirlikleri olay-kayıt yöntemi ile hesaplanmıştır. Elde edilen veriler gözlemciler arası tutarlılığın % 48 oranında çok yüksek olduğunu(>,90), %48 oranında yüksek olduğunu(,80–,90) ve % 2 oranında kabul edilebilir seviyenin altında olduğunu göstermiştir(<,80). OPDÖ'nin güvenilirliğini belirlemek için test-tekrar test yöntemi kullanılmıştır. Tüm OPDÖ bileşenleri için, istikrar- güvenilirlik katsayıları kabul edilebilir seviyenin üzerinde bulunmuştur. OPDÖ geçerliliği, görünüş geçerliliği, kapsam geçerliliği ve yapı geçerliliği ile elde edilmiştir. Futbol, basketbol ve voleybol sınıfından öğrencilerin en az %30'una tekrar test uygulanmıştır. Bütün bileşenler için, kararlılık güvenilirlik katsayıları geleneksel kabul seviyesinin üzerinde bulunmuştur(>,80) (Memmert ve Harvey, 2008). Ölçek üç alt boyuttan oluşmakta ve bunların toplamını içeren oyun performansı ve oyun etkinliğinden oluşmaktadır. Bunların hesaplama yöntemi aşağıda sunulmuştur. 1. Karar Verme İndeksi(KVİ) = Uygun kararların sayısı / Uygun olmayan kararların sayısı. 2. Beceri Performansı İndeksi(BPİ) (Skill execution) = Doğru beceri gösterimi sayısı / Doğru olmayan beceri gösterimi sayısı. 3. Destekleme İndeksi (Dİ) = Uygun olan destek davranışları sayısı / Uygun olmayan destek davranışları sayısı. 4. Oyun Performansı = (KVİ + BPİ + Dİ) / 3). 5.Oyun Etkinliği(Game involvement) = Uygun kararların sayısı + Uygun olmayan kararların sayısı + etkili beceri performansı sayısı + etkili olmayan beceri performansı sayısı + uygun destekleme hareketlerinin sayısı.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Futbol, hentbol ve basketbol gibi sporlarda oyun yapısı birbirine benzerdir ve bu spor branşları için önerilen gözlenecek ve değerlendirilecek olan davranışlar; karar verme, beceri gelişimi ve destekleme alanları içermektedir(Metzler, 2005). Bu çalışmadan hareketle yapılan bu araştırmada karar verme kriterleri olarak; a. Boştaki arkadaşına pas verme girişimi. b. Uygun pozisyonda şut atışı kullanma girişimi. Beceri performansı kriterleri olarak; a. Topu hedefe atabilme (pas). b. Top kontrol ve sonrası yapılması düşünülen uygun hareket tercihi. Destekleme kriterleri olarak; a. Pas alabilmek için uygun pozisyona hareketlenme (topsuz oyun) ele alınmıştır.

Tablo 7. Oyun Performansı Değerlendirme Ölçeği Örneği

Oyuncu	Karar Verme		Beceri Performansı		Destekleme	
	Uygun	Uygun Değil	Etkili	Etkili Değil	Uygun	Uygun Değil
Ömer	√√√	√	√√√√√	√√√	√√√√	√√

Oyun Performansı Değerlendirme Sonucu : Karar Verme İndeksi: $3 / 1 = 3$, Beceri Performansı İndeksi: $5 / 3 = 1.66$, Destekleme İndeksi: $4 / 2 = 2$, Oyun Performansı: $(3 + 1.66 + 2) / 3 = 2.22$, Oyuna Katılım: $3 + 1 + 5 + 3 + 4 = 16$

Verilerin Toplanması: Araştırma sonucunda elde edilen verilerin, SPSS for Windows programı ile bilgisayara girişi yapılmıştır. Kurulan denencelere bağlı olarak ilgili istatistiksel analizler yapılmıştır. Bilişsel alandaki gelişmeyi ve erişiyi ölçmek için geliştirilen bilişsel erişim testi verileri ITEMANN programına girilerek madde analizleri içerisinde madde güçlük indeksi, madde ayrıt edicilik gücü indeksi her bir madde için tek tek ve KR-20 güvenilirlik katsayısı testin bütününe bakılarak hesaplanmıştır. Öğrencilerin oyun performanslarını değerlendirmek amacıyla karar verme, beceri performansı, destekleme için uygun olan ve uygun olmayan becerilerinin her biri için oyun performansı değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Oyun performansı değerlendirme ölçeği her kodlayıcının, bir oyuncu davranışı gösterir göstermez, o davranışı kodlama sorumluluğunun olduğu çeteleme sistemi kullanılarak yapılmıştır. Bu bireysel gözlenebilir davranışlar uygun veya uygun olmayan davranışlar olarak ölçülmüştür. Uygun/etkili ve uygun değil/etkisiz eylemlerin miktarı toplanarak, bireysel bir bileşen indeksi hazırlanmıştır. Öğrencilerin oyun performanslarını değerlendirmek için görsel araçlardan(kamera ve video) yararlanılmıştır.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Deneysel işlem öncesinde ve sonrasında her bir öğrencinin tüm becerilerde göstermiş olduğu performanslar kamera ile kaydedilmiş ve daha sonra kayıtlar araştırmacının dışında UEFA B Antrenör Lisansına sahip 2 futbol antrenörü tarafından değerlendirme ölçeğine kodlanmıştır. Farklı gözlemcilerin ön testte ve son testte yaptıkları gözlemlerin tutarlı olup olmadığını sınamak amacı ile bağımsız gruplar t-testi yapılmıştır.

Tablo 8. Karar Verme Bileşeni Ön Testi İçin Gözlemciler Arasındaki Tutarlılığa İlişkin Bağımsız Gruplar t-test Sonuçları Tablosu

Karar Verme	Gözlemci	N	$\bar{x}$	ss	t	p
Uygun	1	48	1,50	1,71	0,124	0,901
	2	48	1,46	1,57		
Uygun Değil	1	48	1,06	1,09	0,578	0,565
	2	48	0,94	1,01		

Tablo 8’de görüldüğü gibi, yapılan bağımsız gruplar t- testi sonuçlarına göre, gözlemciler arasında karar verme bileşeninde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Uygun: $t = 0,124$, $p > 0,05$, Uygun Değil: $t = 0,578$, $p > 0,05$). Bu sonuçlara göre, gözlemcilerin karar verme bileşeni için ön testte yaptıkları ölçümlerin birbirine benzer olduğu ve dolayısıyla güvenilir olduğu söylenebilir.

Tablo 9. Beceri Performansı Bileşeni Ön Testi İçin Gözlemciler Arasındaki Tutarlılığa İlişkin Bağımsız Gruplar t-test Sonuçları Tablosu

Beceri Performansı	Gözlemci	N	$\bar{x}$	ss	t	p
Uygun	1	48	1,67	1,61	0,666	0,507
	2	48	1,46	1,44		
Uygun Değil	1	48	2,19	2,04	0,148	0,882
	2	48	2,13	2,08		

Tablo 9’deki verilere bakıldığında, yapılan bağımsız örneklem t- testi sonuçlarına göre, gözlemciler arasında beceri performansı bileşeninde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Uygun: $t = 0,666$, $p > 0,05$, Uygun Değil: $t = 0,148$, $p > 0,05$). Bu sonuçlarına göre, ön-testte gözlemcilerin beceri performansı bileşeninde yaptıkları ölçümlerin hemen hemen aynı olduğu ve dolayısıyla güvenilir olduğu söylenebilir.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Tablo 10. Destekleme Bileşeni Ön Testi İçin Gözlemciler Arasındaki Tutarlılığa İlişkin Bağımsız Gruplar t-test Sonuçları Tablosu

Destekleme	Gözlemci	N	$\bar{x}$	ss	T	p
Uygun	1	48	0,77	0,92	0,221	0,825
	2	48	0,73	0,91		
Uygun Değil	1	48	0,48	0,74	0,000	1,000
	2	48	0,48	0,68		

Tablo 10 incelendiğinde, yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçlarına göre, gözlemciler arasında destekleme bileşeninde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Uygun: $t=,221$, $p>0,05$; Uygun Değil: $t=,000$, $p>0,05$). Bu sonuçlara göre ön-testte gözlemcilerin destekleme bileşeni için yaptıkları ölçümlerin hemen hemen aynı olduğu ve dolayısıyla güvenilir olduğu söylenebilir.

Tablo 11. Karar Verme Bileşeni Son Testi İçin Gözlemciler Arasındaki Tutarlılığa İlişkin Bağımsız Gruplar t-test Sonuçları Tablosu

Karar Verme	Gözlemci	N	$\bar{x}$	ss	t	p
Uygun	1	48	1,58	1,39	0,224	0,823
	2	48	1,52	1,39		
Uygun Değil	1	48	0,71	0,96	-0,302	0,763
	2	48	0,77	1,05		

Tablo 11’de görüldüğü gibi, yapılan bağımsız gruplar t-testi sonuçlarına göre, gözlemciler arasında karar verme bileşeninde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Uygun; $t=,224$, $p>0,05$; Uygun Değil; $t = -,302$, $p>0,05$). Bu sonuçlara göre, son-testte gözlemcilerin karar verme bileşeni için yaptıkları ölçümlerin hemen hemen aynı olduğu ve dolayısıyla güvenilir olduğu söylenebilir.

Tablo 12. Beceri Performansı Bileşeni Son Testi İçin Gözlemciler Arasındaki Tutarlılığa İlişkin Bağımsız Gruplar t-test Sonuçları Tablosu

Beceri Performansı	Gözlemci	N	$\bar{x}$	ss	t	p
Beceri Uygun	1	48	1,69	1,50	0,208	0,836
	2	48	1,63	1,43		
Beceri Uygun Değil	1	48	1,50	1,38	0,075	0,940
	2	48	1,48	1,33		

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Tablo 12’de görüldüğü gibi, yapılan bağımsız gruplar t- testi sonuçlarına göre, gözlemciler arasında beceri performansı bileşeninde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Uygun: $t = ,208$, $p > 0,05$; Uygun Değil: $t = ,075$, $p > 0,05$). Bu sonuçlara göre, son-testte gözlemcilerin beceri performansı için yaptıkları ölçümlerin hemen hemen aynı olduğu ve dolayısıyla güvenilir olduğu söylenebilir.

Tablo 13. Destekleme Bileşeni Son Testi İçin Gözlemciler Arasındaki Tutarlılığa İlişkin Bağımsız Gruplar t-test Sonuçları Tablosu

Destekleme	Gözlemci	N	$\bar{x}$	ss	t	p
Uygun	1	48	0,42	0,79	0,000	1,000
	2	48	0,42	0,79		
Uygun Değil	1	48	0,17	0,47	0,000	1,000
	2	48	0,17	0,47		

Tablo 13’teki veriler incelendiğinde, yapılan bağımsız gruplar t- testi sonuçlarına göre, gözlemciler arasında destekleme bileşeninde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Uygun: $t = ,000$, $p > 0,05$; Uygun Değil: $t = ,000$, $p > 0,05$). Bu sonuçlara göre son-testte gözlemcilerin destekleme bileşeninde yaptıkları ölçümlerin tamamıyla aynı olduğu ve dolayısıyla güvenilir olduğu söylenebilir.

Spor eğitim modeli (deney) grubunda uygulama: SEM’ e göre çalışma başlamadan önce deney grubu öğrencilerine futbol temel bilgilerini ölçmek için bilişsel test ve futbol becerilerini ölçmek için Mor- Christian futbol testi (top sürme, pas, şut) kullanılarak ön test verileri elde edilmiştir. Ayrıca deney grubundaki öğrencilerin oyun performanslarını belirlemek üzere, öğrencilere 10 dakikalık futbol maçı yaptırılmış ve maçlar kameraya çekilerek oyun performansına ait ön test verileri elde edilmiştir. Deney grubunda futbol çalışmaları SEM ile işlenmiştir. Çalışmalara başlamadan önce araştırmacı tarafından deney grubundaki öğrencilere SEM ile ilgili genel bilgiler verilmiş ve çalışmaların nasıl yapılacağı konusunda açıklamalar yapılmıştır. Daha sonra çalışmalarda birlikte yer alacak öğrencilerle birbiri ile denk olacak şekilde her sınıf seviyesinden yansız atama yoluyla 8’er kişilik 3 eşit takım oluşturulmuştur. Öğrencilere takım oluşturma aşamasında her takım için kullanılacak roller ile ilgili bilgi verilmiş ve takımlardaki oyuncuların bilgi ve beceri yönünden denk olmasına dikkat edilmiştir. SEM özellikleri doğrultusunda oyunculuk dışında alınması gereken roller öğrencilere paylaştırılmıştır. SEM’de alınacak roller araştırmacı tarafından antrenör, hakem, basın, malzemeci ve istatistikçi olarak

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

---

belirlenmiştir. Öğrencilere rollerin verilmesi aşamasında oluşturulan her takımın kendilerinin belirlemeleri istenmiştir. Rol paylaşımı sonunda SEM'e katılacak öğrencilerden altı tanesi antrenörlük, altı tanesi hakemlik, altı tanesi istatistikçi, üç tanesi basın, üç tanesi malzemeci rolünü üstlenmiştir. Araştırmacı tarafından daha önceden belirlenen kazanımlara ve konulara bağlı kalınarak bütün öğrencilerle ders dışında bir toplantı düzenlemiş ve öğrencilerle birlikte tüm sezonun planlaması yapılmış ve sezon planı oluşturulmuştur. SEM grubunda çalışma yapacak takımlar oluşturulduktan ve öğrencilere oyunculuk dışındaki roller paylaştırıldıktan sonra, araştırmacı tarafından ilk olarak futbol oyun kuralları anlatılmıştır. Araştırmacı takımların antrenörleri ile haftada bir saat olmak üzere her hafta ders dışı toplantılar yapmış ve onlara sezon içerisinde yapılabilecek etkinlikler, hazırlamaları gereken materyaller, takımlarının ve kendilerinin bilgi ve becerilerini geliştirmeye olanak sağlayan çalışma örnekleri sunmuştur. Futbol ders dışı eğitim çalışması kapsamında işlenecek olan tüm beceriler(top sürme, pas, şut) ile ilgili bilgiler ve gösteriler çalışma dışı toplantılarda antrenörlere gösterilmiştir. Araştırmacı beceri anlatımını ve gösterimini ders dışı toplantılarda yaptıktan sonra her takım kendi antrenörleri aracılığı ile çalışma yapmıştır. Araştırmacının antrenörlük rolü alan öğrencilere sunmuş olduğu çalışma örnekleri ve antrenörlük rolünü alan öğrencilerin kendi hazırlıkları doğrultusunda her takım farklı alıştırılmalar yaparak, resmi yarışmalara ve festival dönemine hazırlanmışlardır. Futbolun taktik bölümünde de beceri uygulamalarında olduğu gibi giriş bilgilerini ders dışı toplantılarda antrenörlere araştırmacı anlatmış ve daha sonra antrenörler takımların çalışmalarını yaptırmışlardır. Araştırmacı gerekli zamanlarda çalışmalara müdahil olmuştur. SEM' de kullanılan diğer rollerden hakem ve istatistikçi rolünü alan öğrencilerle yine çalışma dışında toplantılar düzenlenmiş ve araştırmacı tarafından rollerini uygularken gerekli olacak bilgi ve beceriler, hakem ve istatistikçi rolünü alan öğrencilere aktarılmıştır. Hakem ve istatistikçi rolünü alan öğrenciler, çalışmalarda yapılan planlanmış çalışmalarda ve maçlarda görev yaparak, rollerini uygulama fırsatı bulmuşlardır. Ayrıca sezon planlaması, öğretmen ve takımlar arasındaki her türlü iletişimin sağlanmasında, antrenör rolü alan öğrenciler, malzemelerin oyun alanına getirilmesi ve geri götürülmesi, korunması ve mevcut malzeme bilgisinin zaman zaman öğretmen ve antrenörlere verilmesi malzemeci rolü alan öğrenciler, takımların çalışmaları ile her türlü bilgilerin duyurulması, fotoğraflanması, okul panosunda sergilenmesi için basın rolü alan öğrenciler, takımın her türlü ihtiyacının karşılanmasında, festival ortamının hazırlanması gibi konularda rolü olan bütün öğrenciler görev yapmışlardır. SEM ile çalışma yapan deney grubu öğrencileri, öğrenilen her beceri ile ilgili planlanmış futbol oyunları oynamışlar ve öğrenilen becerileri planlanmış çalışma ortamlarında tekrarlamışlardır. Ayrıca deney grubu öğrencileri sezon içerisinde yaptıkları maçların yanı sıra,

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

sezon sonunda yapılmış olan festivale katılmışlar, çok sayıda maç yapma imkânına sahip olmuşlar ve ödüller almışlardır. Festivalden sonra sezon sonlandırılmış, deney ve kontrol grubu öğrencilerine futbol temel bilgilerini ölçmek için başarı testi(bilişsel alan) ve futbol psikomotor becerilerini ölçmek için Mor-Christian futbol testi(top sürme, pas, şut) uygulanmıştır. OPDÖ kullanılarak oyun performanslarını belirlemek üzere öğrencilerin festival sırasında yaptıkları maçlardan biri izlenmiş ve oyun performansına ait son test verileri elde edilmiştir.

Geleneksel öğrenme grubunda (kontrol) uygulama: Kontrol grubunda uygulama başlamadan önce öğrencilere futbol bilişsel testi ve futbol becerilerini ölçmek için Mor- Christian Futbol Genele Yetenek Testi (top sürme, pas, şut) ve kontrol grubundaki öğrencilerin oyun performanslarını belirlemek üzere öğrencilere 10 dakikalık futbol maçı yaptırılmış ve maçlar kameraya çekilmiştir. OPDÖ değerlendirme ölçeği kullanılarak oyun performansına ait ön test verileri elde edilmiştir. Ön test verileri elde edildikten sonra, kontrol grubunda GÖY kullanılarak, her ders saati 40 dakika olmak üzere haftada 3 gün 2 ders, toplamda 16 hafta futbol dersleri işlenmiştir. Kontrol grubunda futbol çalışmaları geleneksel yöntem ile işlenmiştir. Derslere başlamadan önce araştırmacı tarafından kontrol grubundaki öğrencilere de geleneksel yöntem ile ilgili genel bilgiler verilmiş ve çalışmaların nasıl yapılacağı konusunda açıklamalar yapılmıştır. Kontrol grubu öğrencilerine sözel olarak oyun kuralları ve çalışmaların nasıl yapılacağı araştırmacı tarafından anlatılmıştır. Futbol çalışmaları kapsamında işlenecek olan tüm becerilerin (top sürme, pas, şut) öğretimi, GÖY kullanılarak araştırmacı tarafından yapılmıştır. Öğrencilerin uygulamaları, araştırmacı tarafından komut yöntemi kullanılarak, beceriler fazla sayıda tekrar edilecek şekilde planlanmıştır. Beceri uygulamalarında olduğu gibi, futbolun taktik bölümünün öğretiminde yine araştırmacı tarafından komut yöntemi kullanılmıştır. Kontrol grubu öğrencileri sadece dönemin sonuna doğru maç yapmıştır. Ayrıca dönemin sonuna doğru organize edilen festivale katılıp festival süresince maç yapma imkânı bulmuşlardır. Kontrol grubundaki öğrencilerin dönem sonunda erişilerini ölçmek için futbol temel bilgilerini içeren bilişsel test, futbol becerilerini ölçmek için Mor- Christian futbol testi (top sürme, pas, şut) uygulanmıştır. Ayrıca öğrencilerin oyun performanslarını belirlemek üzere, öğrencilerin festival sırasında yaptıkları maçlardan birinde gösterdikleri performans 10 dakika süresince izlenmiş ve OPDÖ kullanılarak oyun performansına ait son test verileri elde edilmiştir.

Verilerin Çözümü: Araştırmada ölçme araçlarının hazırlanmasında ve çalışma sonucunda elde edilen ön test ve son test verilerinde aşağıdaki istatistiksel işlemler uygulanmıştır. Futbola ait bilişsel test geliştirilirken, madde güçlük indeksi, madde ayırıcılık gücü, aritmetik ortalama,

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

standart sapma, testin ortalama güçlüğü, KR-20 katsayısını belirlemek için ITEMANN(Item and Test Analysis Program) programı kullanılmıştır. Gözlemcilerin, öğrencilerin oyun performansı için verdikleri puanlar arasındaki tutarlılığı belirlemek için bağımsız gruplar t-testi analizinden faydalanılmıştır. Kontrol ve deney gruplarındaki öğrencilerden elde edilen veriler üzerinde yapılacak olan istatistiksel analizlere karar vermek için Kolmogorov-Smirnov ve Levene Testi yapılmıştır. Dağılımın normal ve varyansların homojen olduğu durumlarda parametrik testlerden, dağılımın normal olmadığı durumlarda ise nonparametrik testlerden yararlanılmıştır. Kontrol ve deney gruplarının kendi içindeki gelişimlerini belirleyebilmek için, aritmetik ortalama, standart sapma, bağımlı gruplar t testinden ve Wilcoxon İşaretli Sıralar Testinden yararlanılmıştır. Kontrol ve deney gruplarının erişti değerleri arasında fark olup olmadığının belirlenmesi için aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar t testi ve Wilcoxon İşaretli Sıralar Testinden faydalanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler için uygulanacak istatistiksel işlemler, SPSS paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. İstatistiksel işlemlerde anlamlılık düzeyi çalışma öncesi $p < 0,05$ olarak belirlenmiştir.

Bulgular

Çalışmada elde edilen bulgular aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 14. SEM ve GÖY Gruplarının Futbol Ders Dışı Eğitim Çalışmalarına Ait Bilişsel Alan Ön Test – Son Test Puan Karşılaştırma Tablosu

Bilişsel Alan	N	Ön Test ($\bar{x} \pm ss$)	Son Test ($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	8,88 $\pm$ 3,35	12,21 $\pm$ 2,41	-6,054	0,000**
GÖY Grubu	24	9,88 $\pm$ 2,79	11,54 $\pm$ 2,64	-2,271	0,033*

* $p < 0,05$ ** $p < 0,001$

Tablo 14’te, SEM ve GÖY gruplarının futbol ders dışı eğitim çalışmalarına ait bilişsel alan ön test ve son test değerleri incelendiğinde, SEM grubunun ön test ortalaması $\bar{x} = 8,88 \pm 3,35$ iken, son testte $\bar{x} = 12,21 \pm 2,41$ ’e; GÖY grubunun ön testte ortalaması $\bar{x} = 9,88 \pm 2,79$ iken, son testte $\bar{x} = 11,54 \pm 2,64$ ’e yükselmiştir. SEM ve GÖY gruplarının futbol ders dışı eğitim çalışmalarına ait bilişsel alan ön test ve son test değerleri arasında, son testler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmektedir (SEM grubu $t = -6,054$, $p < 0,001$), (GÖY grubu $t = -2,271$, $p < 0,05$). Bu verilere göre, SEM ve GÖY grubu öğrencilerinin giriş ve çıkış davranışları karşılaştırıldığında, çıkış davranışları lehine anlamlı bir yükselme kaydedildiği söylenebilir.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Tablo 15. SEM ve GÖY Gruplarının Şut Becerisine Ait Ön Test-Son Test Puan Karşılaştırma Tablosu

Şut	N	Ön Test ($\bar{x} \pm ss$)	Son Test ($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	39,50 $\pm$ 19,72	66,42 $\pm$ 15,89	-8,811	0,000**
GÖY Grubu	24	32,00 $\pm$ 15,73	40,33 $\pm$ 15,43	-2,568	0,017*

*p<0,05 **p<0,001

Tablo 15'te görüldüğü gibi, SEM grubunda şut becerisi ön testte $\bar{x} = 39,50 \pm 19,72$ iken, son teste $\bar{x} = 66,42 \pm 15,89$ 'e; GÖY grubunda ise ön testte $\bar{x} = 32,00 \pm 15,73$ iken, son teste $\bar{x} = 40,33 \pm 15,43$ 'e yükselmiştir. SEM ve GÖY gruplarının şut becerilerindeki giriş ve çıkış puanları arasında çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur(deney grubu t= -8,811, p<0,001; kontrol grubu t = -2,568, p<0,05). Bu bulguya göre, her iki grup da şut becerisinde kendi içinde gelişim gösterdiği söylenebilir.

Tablo 16. SEM ve GÖY Gruplarının Top Sürme Becerisine Ait Ön Test-Son Test Puan Karşılaştırma Tablosu

Top Sürme (sn)	N	Ön Test ($\bar{x} \pm ss$)	Son Test ($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	33,67 $\pm$ 4,11	29,33 $\pm$ 4,89	5,789	0,000*
GÖY Grubu	24	35,83 $\pm$ 9,06	34,75 $\pm$ 6,51	0,808	0,427

*p<0,001

Tablo 16 incelendiğinde, SEM grubunda top sürme becerisi ön testte $\bar{x} = 33,67 \pm 4,11$ iken, son teste $\bar{x} = 29,33 \pm 4,89$ 'e; GÖY grubunda ise ön testte $\bar{x} = 35,83 \pm 9,06$ iken, son teste $\bar{x} = 34,75 \pm 6,51$ 'a yükseldiği söylenebilir. SEM gruplarının top sürme becerilerindeki giriş ve çıkış puanları arasında çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur(t=5,789; p<0,001). GÖY gruplarının top sürme giriş ve çıkış puanları arasında çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır(t = ,808; p<0,05). Bu bulguya göre, sadece SEM grubunun top sürme becerisinde kendi içinde gelişim gösterdiği söylenebilir.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Tablo 17. SEM ve GÖY Gruplarının Pas Becerisine Ait Ön Test-Son Test Puan Karşılaştırma Tablosu

Pas	Son-Ön Test	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
SEM Grubu	Negatif Sıra	0	0,00	0,00	-4,300	0,000*
	Pozitif Sıra	24	12,50	300,00		
	Eşit Sıra	0				
GÖY Grubu	Negatif Sıra	8	9,63	77,00	-1,629	0,103
	Pozitif Sıra	14	12,57	176,00		
	Eşit Sıra	2				

*p<0,001

Tablo 17'deki SEM grubunun pas becerisi incelendiğinde, 24 öğrencinin puanının pozitif yönde değiştiği görülmektedir. Bu sonuca göre, SEM grubundaki öğrencilerin pas beceri puanlarının anlamlı olarak değiştiği söylenebilir(z= -4,300, p<0,001). GÖY grubundaki 2 öğrencinin puanlarının eşit, 14 öğrencinin puanlarının pozitif yönde değiştiği, 8 öğrencinin puanlarının ise negatif yönde değiştiği görülmektedir. Bu sonuca göre GÖY grubundaki öğrencilerin pas beceri puanlarının anlamlı olarak değişmediği söylenebilir(z= -1,629, p<0,05).

Tablo 18. SEM ve GÖY Gruplarının Karar Verme Bileşenine Ait Ön Test-Son Test Puan Karşılaştırma Tablosu

Karar Verme	N	Ön Test ($\bar{x} \pm ss$)	Son Test ($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	0,62 $\pm$ 1,61	0,85 $\pm$ 1,84	-0,394	0,697
GÖY Grubu	24	0,77 $\pm$ 2,93	1,64 $\pm$ 1,57	-1,434	0,165

Tablo 18'de görüldüğü gibi, SEM grubunda karar verme bileşeni ön testte $\bar{x} = ,62 \pm 1,61$ iken, son teste $\bar{x} = ,85 \pm 1,84$ 'e; GÖY grubunda ise ön testte $\bar{x} = ,77 \pm 2,93$ iken, son teste $\bar{x} = 1,64 \pm 1,57$ 'a yükselmiştir. SEM (t = -,394; p>0,05)ve GÖY(t= -1,434; p>0,05)grupları arasında, öğrencilerin karar verme bileşeni giriş ve çıkış puanları arasında çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu verilere göre, SEM ve GÖY grubu öğrencilerinin giriş ve çıkış davranışları karşılaştırıldığında, çıkış davranışları lehine anlamlı bir yükselme kaydedilmediği söylenebilir.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Tablo 19. SEM ve GÖY Gruplarının Beceri Performansı Bileşenine Ait Ön Test-Son Test Puan Karşılaştırma Tablosu

Beceri	N	Ön Test ($\bar{x} \pm ss$)	Son Test ($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	-1,12 $\pm$ 2,88	0,29 $\pm$ 1,98	-2,747	0,011*
GÖY Grubu	24	-0,58 $\pm$ 2,64	0,22 $\pm$ 1,68	-1,659	0,111

*p<0,05

Tablo 19'a bakıldığında, SEM grubunda beceri gelişimi ön testte $\bar{x} = -1,12 \pm 2,88$ iken, son teste $\bar{x} = ,29 \pm 1,98$ 'e; GÖY grubunda ise ön testte $\bar{x} = -0,58 \pm 2,64$ iken, son testte $\bar{x} = ,22 \pm 1,68$ 'e yükseldiği görülmektedir. SEM gruplarının beceri gelişimi giriş ve çıkış puanları arasında çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken(t= -2,747; p<0,05), GÖY gruplarının beceri gelişimi giriş ve çıkış puanları arasında çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır(t= -1,659; p<0,05). Bu bulgulara göre, sadece SEM grubunun beceri gelişiminin kendi içinde gelişim gösterdiği söylenebilir.

Tablo 20. SEM ve GÖY Gruplarının Destekleme Bileşenine Ait Ön Test-Son Test Puan Karşılaştırma Tablosu

Destekleme	N	Ön Test ($\bar{x} \pm ss$)	Son Test ($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	0,31 $\pm$ 1,47	1,31 $\pm$ 1,65	-2,225	0,036*
GÖY Grubu	24	0,66 $\pm$ 1,57	0,31 $\pm$,58	1,059	0,301

*p<0,05

Tablo 20 incelendiğinde, SEM grubunda destekleme bileşeni ön testte $\bar{x} = ,31 \pm 1,47$ iken, son teste $\bar{x} = 1,31 \pm 1,65$ 'e; GÖY grubunda ise ön testte $\bar{x} = ,66 \pm 1,57$ iken, son testte $\bar{x} = ,31 \pm ,58$ 'e yükselmiştir. SEM gruplarının destekleme bileşeni giriş ve çıkış puanları arasında çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken(t= -2,225; p<0,05), GÖY gruplarının beceri gelişimi giriş ve çıkış puanları arasında çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır(t=1,059; p<0,05). Bu bulguya göre, sadece SEM grubunun destekleme becerisinin kendi içinde gelişim gösterdiği söylenebilir.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişim düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Tablo 21. SEM ve GÖY Gruplarının Oyun Performansı Bileşenine Ait Ön Test-Son Test Puan Karşılaştırma Tablosu

Oyun Performansı	N	Ön Test ($\bar{x} \pm ss$)	Son Test ($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	-0,39 $\pm$ 2,77	1,58 $\pm$ 3,27	-2,292	0,031*
GÖY Grubu	24	0,40 $\pm$ 4,81	1,97 $\pm$ 2,63	-1,799	0,085

*p<0,05

Tablo 21'e bakıldığında, SEM grubunda "oyun performansı" bileşeni ön testte $\bar{x} = -0,39 \pm 2,77$ iken, son teste $\bar{x} = 1,58 \pm 3,27$ 'e; GÖY grubunda ise ön testte $\bar{x} = 0,40 \pm 4,81$ iken, son testte $\bar{x} = 1,97 \pm 2,63$ 'e yükseldiği görülmektedir. SEM gruplarının oyun performansı giriş ve çıkış puanları arasında çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunurken (t = -2,292; p<0,05), GÖY gruplarının oyun performansı giriş ve çıkış puanları arasında çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (t = -1,799; p<0,05). Bu bulguya göre, sadece SEM grubunun oyun performansının kendi içinde gelişim gösterdiği söylenebilir.

Tablo 22. SEM ve GÖY Gruplarının Futbol Ders Dışı Eğitim Çalışmalarına Ait Bilişsel Alan Erişim Değeri Tablosu

Bilişsel Alan	N	($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	3,33 $\pm$ 2,70		
GÖY Grubu	24	1,67 $\pm$ 3,59	-1,817	0,076

Tablo 22'ye göre, SEM ve GÖY grupları için bilişsel alana ait başarı testi erişim değerleri incelendiğinde, SEM grubunun erişim ortalaması $\bar{x} = 3,33 \pm 2,70$ iken; GÖY grubunun erişim ortalaması $\bar{x} = 1,67 \pm 3,59$ olarak bulunmuştur. SEM ve GÖY grupları için başarı testi erişim değerleri karşılaştırıldığında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (t = -1,817; p>0,05). Bu sonuca göre, SEM'in deneklerde bilişsel alanda gelişimi sağlamadığı söylenebilir.

Tablo 23. SEM ve GÖY Gruplarının Şut Becerisine Ait Erişim Puanı Karşılaştırma Tablosu

Şut	N	($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	26,92 $\pm$ 14,97		
GÖY Grubu	24	8,33 $\pm$ 15,90	-4,170	0,000*

*p<0,001

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Tablo 23 bulguları incelendiğinde, şut becerisi için SEM grubunun erişimi ortalaması $\bar{x} = 26,92 \pm 14,97$ iken, GÖY grubunun erişimi ortalamasının $\bar{x} = 8,33 \pm 15,90$ olduğu görülmektedir. Öğrencilerin şut becerisindeki erişimi düzeyleri, SEM grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir ($t = -4,170$; $p < 0,001$). Bu bulguya göre SEM ile futbol ders dışı eğitim çalışmalarına katılan öğrenciler, şut becerisini, GÖY grubuna göre daha yüksek düzeyde öğrenmişlerdir.

Tablo 24. SEM ve GÖY Gruplarının Pas Becerisine Ait Erişimi Puanı Karşılaştırma Tablosu

PAS	N	($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	$3,33 \pm 1,83$	-4,028	,000*
GÖY Grubu	24	$,833 \pm 2,43$		

* $p < 0,001$

Tablo 24'e bakıldığında, pas becerisi için, SEM grubunun erişimi ortalaması $\bar{x} = 3,33 \pm 1,83$ iken, GÖY grubunun erişimi ortalamasının $\bar{x} = ,833 \pm 2,43$ olduğu görülmektedir. Öğrencilerin pas becerisindeki erişimi düzeyleri, SEM grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir ($t = -4,028$; $p < 0,001$). Bu sonuca göre, SEM ile yapılan çalışmalarda pas becerisinde daha yüksek oranda öğrenme gerçekleştiği söylenebilir.

Tablo 25. SEM ve GÖY Gruplarının Top Sürme Becerisine Ait Erişimi Puanı Karşılaştırma Tablosu

Top Sürme Becerisi (sn)	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	z	p
	SEM Grubu		24	20,67	496,00	-1,922
GÖY Grubu		24	28,33	680,00		

Tablo 25'te top sürme becerisi için SEM grubu ve GÖY grubu karşılaştırıldığında, gruplar arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir ($z = -1,922$, $p > 0,05$). Bu sonuca göre, SEM ve GÖY'ün öğrencilerin top sürme becerisine ait erişimlerine katkıda bulunduğu, SEM öğrencilerinin top sürme becerisi ile GÖY öğrencilerinin top sürme becerisinin benzer düzeyde gelişim gösterdiği söylenebilir.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Tablo 26. SEM ve GÖY Gruplarının Karar Verme Bileşenine Ait Erişimi Puanı Karşılaştırma Tablosu

Karar Verme	N	($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	,22 $\pm$ 2,84	0,766	0,447
GÖY Grubu	24	,87 $\pm$ 2,99		

Tablo 26'da karar verme becerisi için SEM grubunun erişimi ortalaması $\bar{x} = ,22 \pm 2,84$ iken, GÖY grubunun erişimi ortalamasının $\bar{x} = ,87 \pm 2,99$ olduğu görülmektedir. Öğrencilerin karar verme becerisindeki erişimi düzeylerinde, SEM grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($t = ,766$; $p > 0,05$). Bu sonuca göre, SEM ve GÖY ile yapılan çalışmalarda karar verme becerisinde SEM lehine istatistiksel olarak anlamlı düzeyde gelişim gözlenmemiştir.

Tablo 27. SEM ve GÖY Gruplarının Beceri Performansı Bileşenine Ait Erişimi Puanı Karşılaştırma Tablosu

Beceri	N	($\bar{x} \pm ss$)	t	p
SEM Grubu	24	2,29 $\pm$ 2,05	-2,238	0,030*
GÖY Grubu	24	,85 $\pm$ 2,38		

* $p < 0,05$

Tablo 27'ye bakıldığında, beceri performansı bileşeni için, SEM grubunun erişimi ortalaması $\bar{x} = 2,29 \pm 2,05$ iken, GÖY grubunun erişimi ortalamasının $\bar{x} = ,85 \pm 2,38$ olduğu görülmektedir. Öğrencilerin beceri performansı bileşeni erişimi düzeyleri, SEM grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir ($t = -2,238$; $p < 0,05$). Bu sonuca göre, SEM ile futbol ders dışı çalışmalara katılan deney grubundaki öğrencilerin, GÖY ile futbol ders dışı çalışmalara katılan kontrol grubundaki öğrenciler ile karşılaştırıldığında, beceri performansı bileşeninde daha fazla gelişim gösterdiği söylenebilir.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

Tablo 28. SEM ve GÖY Gruplarının Destekleme Bileşenine Ait Erişim Puanı Karşılaştırma Tablosu

Destekleme	N	$(\bar{x} \pm ss)$	t	p
SEM Grubu	24	1,00 $\pm$ 2,20	-2,140	0,038*
GÖY Grubu	24	-0,20 $\pm$ 1,67		

* p<0,05

Tablo 28 incelendiğinde, destekleme bileşeni için, SEM grubunun erişim ortalaması $\bar{x} = 1,00 \pm 2,20$ iken, GÖY grubunun erişim ortalamasının $\bar{x} = -0,20 \pm 1,67$ olduğu görülmektedir. Öğrencilerin destekleme bileşeni erişim düzeyleri, SEM grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir (t= -2,140; p<0,05). Bu sonuca göre, SEM ile futbol ders dışı çalışmalara katılan deney grubundaki öğrencilerin, GÖY ile futbol ders dışı çalışmalara katılan kontrol grubundaki öğrenciler ile karşılaştırıldığında, destekleme bileşeninde daha fazla gelişim gösterdiği söylenebilir.

Tablo 29. SEM ve GÖY Gruplarının Oyun Performansı Bileşenine Ait Erişim Puanı Karşılaştırma Tablosu

Oyun Performansı	N	$(\bar{x} \pm ss)$	t	p
SEM Grubu	24	1,97 $\pm$ 4,23	-2,025	0,049*
GÖY Grubu	24	1,56 $\pm$ 4,27		

*p<0,05

Tablo 29'a bakıldığında, oyun performansı bileşeni için, SEM grubunun erişim ortalaması $\bar{x} = 1,97 \pm 4,23$ iken, GÖY grubunun erişim ortalamasının $\bar{x} = 1,56 \pm 4,27$ olduğu görülmektedir. Öğrencilerin oyun performansı bileşeni erişim düzeyleri, SEM grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermiştir (t= -2,025; p<0,05). Bu sonuca göre, SEM ile futbol ders dışı çalışmalara katılan deney grubundaki öğrencilerin, GÖY ile futbol ders dışı çalışmalara katılan kontrol grubundaki öğrenciler ile karşılaştırıldığında, oyun performansı bileşeninde daha fazla gelişim gösterdiği söylenebilir.

Tartışma

Yapılan bu çalışmada deney grubunda ve kontrol grubunda yapılan çalışmaların öğrencilerin bilişsel alana ait gelişimlerinde etkili olduğu söylenebilir (Tablo 14). Cruz (2008), SEM'i kullanarak, bir sezon boyunca 110 ortaokul öğrencisi ile futbol konusunu işlemiştir. Çalışmada yapılandırılmış bir anket kullanılarak öğrenci görüşleri alınmıştır. Yapılan anket sonuçları, öğrencilerin çoğunun futbol oyunu ile ilgili daha fazla bilgi sahibi olduklarını ortaya koymuştur. Carlson ve Hastie (1997), SEM'i kullanarak sekizinci ve dokuzuncu sınıfta öğrenim gören öğrenciler ile netbol ve futbol ünitelerini işlemişlerdir. Öğrencilerle yapılan görüşmelerde, öğrencilerin birçoğu SEM sayesinde, oyun kurallarını daha iyi anladıklarını belirtmişlerdir. Hastie ve Curtner-Smith (2006), 29 kişiden oluşan altıncı sınıf öğrencileri ile SEM'i kullanarak, her biri 30 dakikadan oluşan 22 ders boyunca, vuruş ve alan oyunu çalışmalarını yapmışlardır. Öğrencilerin sezon sonunda anlama, algılama ve çözümlenme becerilerinin geliştiği gözlemlenmiştir. Öğrenciler, vuruş ve alan oyunları ile ilgili ilkelere, kurallara ve uygulamalara daha hâkim hale gelmişlerdir. Hastie ve Sinelnikov (2006), SEM kullanılarak, 37 öğrenci ile 18 ders süren bir basketbol çalışması yapmışlardır. Sezon sonunda öğrenci anketleri yapılmış ve elde edilen veriler, öğrencilerin basketbol bilgisi konusunda anlamlı gelişimler elde ettiklerini düşündüklerini göstermektedir. Browne, Carlson ve Hastie (2004), geleneksel yaklaşım ve SEM'nin rugby öğretimindeki etkilerini araştırmışlardır. Öğrencilere çalışmanın başında ve sonunda olmak üzere, öğretmen tarafından hazırlanan ve rugby kurallarını içeren bir bilgi testi uygulamışlardır. Araştırma sonuçlarına göre, kontrol ve deney grubu öğrencilerinin rugby bilgilerinde ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında, son testler lehine istatistiksel olarak anlamlı gelişmeler olduğu bulunmuştur. Yaptığımız çalışmadaki bulgular da literatürdeki sonuçlarla uyumaktadır. SEM ile çalışma yapılan deney grubunda kullanılan, işbirliği ile öğrenme ve akran öğretiminin; GÖY ile çalışma yapılan kontrol grubunda kullanılan anlatım yönteminin ve soru-cevap tekniğinin öğrencilerin bilgilerinin gelişmede katkı sağladığı düşünülebilir.

SEM ve GÖY ile işlenen futbol çalışmaları öğrencilerin şut becerilerini geliştirdiği anlaşılmıştır (Tablo 15). SEM'de kullanılan akran öğretimi görevleri ve işbirlikli öğrenme ve GÖY'de kullanılan demonstrasyon ve komut yönteminin, öğrencilerin şut becerisinin gelişiminde etkili olduğu söylenebilir. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Doğu ve Altay (2010), 10. sınıfta okuyan, daha önceden dans eğitimi almamış olan 11 kız, 9 erkek olmak üzere toplam 20 öğrenci ile SEM'nin ritim becerilerine olan etkisini belirlemek için çalışma yapmışlardır. Öğrencilerin ritim ön test ve son test sonuçlarını karşılaştırdıklarında, son testler

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

lehine anlamlı bir farklılık bulmuşlardır. Carlson(1995), SEM sezonu boyunca, öğrencilerin top ile temasını kayıt altına almış ve elde edilen bulgulara göre düşük becerili kızların çalışma süresince geliştikleri, maçlarda ve çalışmalarda topla daha fazla temas ettikleri sonucuna ulaşmıştır.

SEM ile yapılan futbol ders dışı eğitim çalışmaları, öğrencilerin top sürme(Tablo16) ve pas becerilerini(Tablo17) geliştirmelerini sağlarken, GÖY ile yapılan çalışmalar ise öğrencilerin top sürme(Tablo16) ve pas becerilerini(Tablo17) geliştirmelerine katkı sağlamamıştır. Araştırma bulgularına dayanılarak, uygulanan SEM öğrencilerin beceri gelişiminde etkili olurken, GÖY'ün öğrencilerin beceri gelişiminde etkili olmadığı söylenebilir. SEM'de öğrencilerin eğlence, zevk alma, takım üyesi olma gibi duyguları yaşamaları, öte yandan GÖY'de bu özelliklerin olmaması, öğretmen komutlarına dayalı olmasından dolayı bu sonuçlara ulaşıldığı düşünülebilir. MacPhail, Gorely, Kirk ve Kinchin(2008), SEM' in öğrencilerin deneyimleri üzerine etkisini belirleme amaçlı 16 haftalık bir çalışma yapmışlardır. Öğrenciler ile sezon boyunca görüşmeler yapılmış ve sezon öncesi ve sezon tamamlamadan önce öğrencilere farklı motivasyon özellikleri ile ilgili bir anket uygulanmıştır. Eğlence ve zevk alma, takımın bir parçası olma, özerklik ve oyun gelişimi ile ilgili veriler raporlaştırılmıştır. SEM' in önceden işlenen beden eğitimi derslerine kıyasla daha eğlenceli olduğu sonucuna varılmıştır. Ancak, araştırmada elde edilen bulgular Pritchard ve diğerleri(2008), Carlson ve Hastie(1997)'in araştırma sonuçları ile farklılık göstermektedir. Pritchard ve arkadaşları (2008), SEM ve geleneksel öğretim kullanılarak işlenen voleybol dersinde pas, servis ve oyun kurma becerilerinde öğrencilerin ön test ve son test puanları karşılaştırılmış ve her iki yaklaşımda da son testler lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulmuşlardır. Carlson ve Hastie(1997), SEM kullanılarak işlenen netbol ve futbol üniteleri sonunda, düşük beceriye sahip öğrencilerin sezon sonunda becerilerini geliştirdiklerini gözlemlemişlerdir. Araştırma bulgularına göre deney grubunun top sürme ve pas becerisinin giriş ve çıkış puanları arasında çıkış puanları lehine istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Ancak, kontrol grubunda anlamlı bir fark bulunmamıştır. Pritchard ve diğerleri(2008) ve Carlson ve Hastie(1997) ise her iki grupta da istatistiksel olarak anlamlı farka ulaşmışlardır. Araştırmalar arasındaki bu farklılıklar çalışmaların gerçekleştirildiği sınıf kademesi farklılıklarından, çalışmanın gerçekleştirildiği alanların farklı olmasından, gruplardaki öğrenci sayısı farklılıklarından ve derslerin işlendiği fiziki koşulların farklı olmasından ve sezon uzunluklarının farklı olmasından kaynaklanıyor olabilir. Bu araştırma, Pritchard ve arkadaşları (2008) ve Carlson ve Hastie(1997)'nin yaptığı çalışmaya göre daha fazla sezon uzunluğuna sahiptir. Farklılık gösteren araştırmaların daha az sezon uzunluğuna sahip olması ve yaş düzeylerinin lise düzeyinde olmasından dolayı araştırma sonuçlarında farklılığa da

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

neden olduğu düşünülmektedir. Sonuç olarak, bu çalışmada uygulanan çalışmaların daha uzun zamana yayılmış olması, öğrencilere daha fazla uygulama imkanı verdiği için SEM grubu öğrencileri çalışmalara daha iyi uyum sağlamış ve araştırma sonuçları bakımından, SEM ve GÖY grupları arasında daha ayırt edici veriler elde edilmiş olduğu düşünülmektedir.

Araştırma bulgularına bakıldığında, OPDÖ'nin karar verme(Tablo 18) dışındaki, beceri performansı(Tablo 19), destekleme(Tablo 20) ve oyun performansı(Tablo 21) bileşenlerinde SEM grubunda istatistiksel olarak anlamlı gelişim görülmüştür. GÖY grubunun ön test ve son test puanları karşılaştırıldığında ise istatistiksel olarak anlamlı bir gelişim gözlenmediği görülmüştür. Araştırmanın oyun performansına ait bulguları Pritchard ve arkadaşlarının(2008) yaptıkları araştırma bulguları ile kısmen benzerlik göstermektedir. Pritchard ve arkadaşlarının(2008) yapmış oldukları çalışmada, karar verme bileşeninde, beceri uygulaması ve oyun performansı bileşenlerinde SEM grubunda, ön test ve ara test arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilirken, GÖY grubunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark elde edilmemiştir. Bu çalışmada deney grubu öğrencilerinin karar verme bileşeninde son testler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak, Pritchard ve arkadaşlarının(2008) yapmış oldukları çalışmada deney grubunda karar verme bileşeninde anlamlı bir fark bulunmuştur. Yapılan bu araştırma verileri ile Pritchard ve arkadaşları(2008)'nin yapmış oldukları araştırmanın karar verme bileşeni arasındaki farkın nedeni, antrenör görevi alan öğrencilerin, futbol çalışmalarında ilk antrenörlük deneyimlerini yaşamış olması, öğrenci antrenörlerin bazı durumlarda takım üyelerine tam olarak dönüt ve düzeltme sunamamış olmasından kaynaklanmış olabilir. Bu nedenle, SEM ile çalışma yapan deney grubu öğrencilerinin karar verme becerileri gelişmemiş olabilir. Araştırmanın oyun performansına ait bulguları; Çelen(2012) ve Hastie(1998)'nin yaptığı çalışma bulguları ile hem benzerlik hem de farklılık göstermektedir. Çelen(2012), 32 derslik voleybol sezonunda spor eğitimi modeli ve doğrudan öğretim modelini kullanmıştır. Bu çalışmada Çelen, Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Antrenörlük Eğitimi Bölümü'nde öğrenim görmekte olan öğrencilerin (spor eğitimi modeli 25 erkek ve 10 kız, doğrudan öğretim modeli 20 erkek ve 10 kız) karar verme, beceri uygulaması, ayarlama, oyun performansı ve oyun etkinliği öntest-sontest verilerini karşılaştırmıştır. Araştırma bulgularına göre hem SEM grubunda hem de doğrudan öğretim modeli grubunda oyun etkinliği dışındaki tüm bileşenlerde son testler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlemiştir. Hastie (1998), Siedentop'un(1994) spor eğitim modelindeki özelliklerin kullanıldığı 30 derslik Ultimate Frizbi sezonunda 6 kişiden oluşan bir takımı yarışmalar bölümü süresince spor beceri gelişimi ve

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

gelişmiş oyun taktikleri açısından incelemiştir. Düşük becerideki öğrenciler kendilerini dışı itilmiş hissetmediklerini ve gelişmek için eşit fırsatlara sahip olduklarına inandıklarını belirtmişlerdir. Sezon öncesi ve sezon sonu sonuçları itibariyle öğrencilerin oyun becerileri gelişmiş ve fiziksel yakalama başarı düzeyleri ve pas yapabilme yüzdeleri artmıştır. Hücum becerileri gelişirken savunma becerileri de gelişmiştir. Yaptığımız bu çalışma ile Çelen(2012) ve Hastie(1998)'nin yapmış olduğu araştırma arasındaki farkların nedeni, sezon uzunluklarının ve çalışma yapılan branş farklılığından kaynaklanmış olabilir. Çelen 32 voleybol dersi, Hastie(1998a) ise 30 frizbi dersi boyunca çalışma yapmıştır. Yapılan bu futbol ders dışı eğitim çalışmasının sezon uzunluğu ise diğer araştırmalardan daha uzundur. Bu nedenle diğer araştırmalar arasındaki farklılıklar sezon uzunluğu ve branş farklılığından kaynaklanmış olabilir. Bu çalışma süresi boyunca öğrenciler SEM ile yapılan çalışmalara daha iyi uyum sağlamışlardır. Bu da öğrencilerin futbol ile yapılan çalışmaları daha iyi kavramalarını sağlamış olabilir.

Bilişsel yönden ele alınan çalışmalarda farklı sonuçlara ulaşılmıştır. Örneğin; Browne, Carlson ve Hastie(2004), geleneksel yaklaşım ve SEM'in rugby öğretimindeki etkilerini araştırdıkları çalışmalarında, kontrol ve deney gruplarındaki öğrencilerin bilgi testi puanlarında geleneksel yaklaşım ve spor eğitimi modeli grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Pritchard ve arkadaşları(2008), ortaokul seviyesindeki öğrencilerin bilişsel alandaki öğrenmelerini belirleyebilmek için, SEM ve geleneksel yaklaşım kullanılarak işlenen voleybol derslerindeki teknik, kural ve stratejiler ile ilgili konuları içeren 35 sorudan oluşan bir bilgi testi kullanmışlardır. Öğrencilere çalışmanın başında, ortasında ve sonunda olmak üzere üç kez bilgi testi uygulanmıştır. Araştırma bulgularına göre, kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin başarı puanları karşılaştırıldığında, iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ormond, Christie, Barbieri ve Schell(2002), geleneksel yaklaşım ile SEM'i karşılaştırmak amaçlı çalışma yapmışlardır. Basketbol ünitesi 10. sınıfta okuyan öğrenciler ile geleneksel yaklaşım ve SEM ile işlenmiştir. Çalışma sonunda, bilişsel alanda uygulanan basketbol ünitesindeki bilgi testi sonuçları karşılaştırıldığında, spor eğitimi modeli grubunda ders işleyen öğrencilerin bilgi seviyelerinin geleneksel yaklaşımla ders işleyen öğrencilerin bilgi seviyelerine göre daha fazla olduğu görülmüştür. Mohr, Townsend, Bulger ve Rairigh(2006), SEM'in etkisini belirlemek amaçlı ortaokul öğrencileri üzerinde bir çalışma yapmışlardır. Çalışmaya katılan öğrencilere basketbol bilgi testi, sezonun başında, ortasında ve sonunda olmak üzere, toplam üç defa uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, SEM grubu ve geleneksel yaklaşım grubundaki öğrencilerin bilgi puanları karşılaştırıldığında, spor eğitimi grubu lehine istatistiksel

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

olarak anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada SEM'deki öğrencilerin, uygulamalara katılmaktan daha fazla zevk almaları, teorik bilgilerden ziyade öğrencilerin genel olarak uygulamalara daha fazla motive olmaları bilişsel gelişimlerini olumsuz etkilemiş olabilir. Çalışmalar sırasında verilen teorik bilgilerin genelde öğrencilere sıkıcı gelmesi, biran önce hareket etme isteği ve uygulama yapmak istemeleri teorik bilgilere motive olmaları ve temel bilgileri edinmelerini olumsuz pekiştirmiş olabilir(Tablo22).

Yapılan bu çalışmada SEM ile çalışmalara katılan öğrencilerin şut(Tablo23) ve pas (Tablo24) becerilerini GÖY grubuna göre daha yüksek düzeyde öğrendikleri görülmüştür. Ormond, Christie, Barbie ve Schell(2002), yaptıkları çalışmada geleneksel yaklaşımla SEM'i karşılaştırmışlar, SEM ile basketbol derslerini işleyen öğrencilerin geleneksel yaklaşımla basketbol derslerini işleyen öğrencilere oranla, arkadaşlarına topla yapılan atış denemelerinin daha fazla olduğunu bulmuşlardır. Browne, Carlson ve Hastie(2004), SEM ve geleneksel yaklaşımın öğrencilerin gelişimi üzerine etkisini belirlemek amaçlı gerçekleştirdikleri çalışmada, öğrencilerden 27'sine SEM, 26'sına ise geleneksel yaklaşım ile rugby öğretilmiştir. Araştırma sonunda, SEM grubu ile geleneksel öğretim grubu karşılaştırıldığında, SEM grubunun istatistiksel olarak daha anlamlı beceri gelişimi sağladığı görülmüştür. Benzer şekilde, Pritchard ve arkadaşları(2008), SEM ve geleneksel öğretimin, ortaokul öğrencilerinin voleybol derslerindeki beceri gelişimine olan etkisini araştırmışlardır. Çalışmaya SEM grubunda(deney grubu) 26 ve geleneksel öğretim (kontrol grubu) grubunda 21 olmak üzere toplam 47 dokuzuncu sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda beceri gelişiminde iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark ortaya çıkmamıştır. SEM ile çalışma yapan deney grubundaki öğrencilerin oyunculuğun yanı sıra farklı görevler alması, daha etkin katılımın sağlanması ve çalışmaların daha eğlenceli olması bu farkı yarattığı söylenebilir. Bunun yanında, GÖY ile çalışma yapan kontrol grubunda, çoğunlukla becerilerin öğretmen tarafından gösterilmesi ve öğrencilerin becerileri tekrar etmesi bu grupta bilişsel alanda ve şut becerisinde gelişimi istatistiksel olarak etkilememesine neden olduğu düşünülmektedir.

Tablo 25 incelendiğinde, SEM ve GÖY'ün öğrencilerin top sürme becerisi ait erişilerine katkıda bulunduğu, SEM öğrencilerinin top sürme becerisi ile GÖY öğrencilerinin top sürme becerisinin benzer düzeyde gelişim gösterdiği ve bu nedenle her iki grup arasında istatistiksel bir farka rastlanmadığı söylenebilir. Pritchard ve arkadaşları(2008), SEM ve geleneksel öğretimin, ortaokul öğrencilerinin voleybol derslerindeki beceri gelişimine olan etkisini araştırmışlardır. Çalışmaya SEM grubunda(deney grubu) 26 ve geleneksel öğretim(kontrol grubu) grubunda 21

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

olmak üzere toplam 47 dokuzuncu sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonucunda, beceri gelişiminde, iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.

OPDÖ'nin karar verme(Tablo26) bileşeninde SEM ile futbol ders dışı eğitim çalışmalarının yapıldığı deney grubu ve GÖY grubu karşılaştırıldığında, deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır. Kontrol grubundaki öğrenciler sezon sonuna doğru maç yapmışlardır. Bu nedenle fazla maç ortamları ile karşılaşmamışlar, maç ile ilgili deneyimlerini geliştirememişlerdir. Deney grubunda ise antrenör görevi alan öğrencilerin, futbol çalışmalarında ilk antrenörlük deneyimlerini yaşamış olması, öğrenci antrenörlerin bazı durumlarda takım üyelerine tam olarak dönüt ve düzeltme sunamamış olmasından kaynaklanmış olabilir. Bu nedenle, SEM ile çalışma yapan deney grubu öğrencileri ile GÖY ile çalışma yapan kontrol grubu öğrencilerinin karar verme becerileri arasında anlamlı gelişme olmadığı söylenebilir.

Yine OPDÖ'nin beceri(Tablo27) performansı ve destekleme(Tablo28) bileşenlerinde kontrol grubundaki öğrencileri sezon boyunca fazla maç ortamları ile karşılaşmamışlar, oyun taktikleri açısından fazla çalışma yapamamışlardır. Bunun yanında deney grubundaki öğrenciler sezonun başlaması ile birlikte taktiksel futbol maçları yapmışlar ve kontrol grubuna göre daha fazla maç ortamı ile karşılaşmışlardır. Deney grubu öğrencileri maç deneyimlerini kontrol grubu öğrencilerine göre daha fazla geliştirmişlerdir. Bu nedenle deney grubu öğrencilerinin taktiksel açıdan beceri ve destekleme becerileri daha fazla geliştikleri düşünülmektedir. OPDÖ'nin oyun performansı bileşeninde(Tablo29) futbol ders dışı eğitim çalışmalarının yapıldığı deney grubu ile kontrol grubu karşılaştırıldığında, deney grubu lehine anlamlı gelişim gözlenmiştir. GÖY'de öğrenciler fazla maç ortamları ile karşılaşmazlar ve öğrenciler oyunun nasıl oynanacağını öğrenemezler. Geleneksel yaklaşım sadece daha çok tekrara dayalı beceri çalışmalarını içerir. SEM ise, bilgi ve beceri gelişimi ile birlikte, oyun performansını da destekler. SEM grubunda sezon başından itibaren çalışmalarda taktiksel oyunlar kullanılmış, öğrenciler gerçek oyun durumlarında becerilerini uygulama şansı bulmuşlardır. GÖY ile çalışma yapan grupta ise taktik çalışmaları sezon sonlarına doğru yapılmıştır. Kontrol grubundaki öğrencilerin oyun performansının SEM'e göre daha az gelişmiş olmasının nedeni, öğrencilerin taktiksel oyunlarla çok fazla karşılaşmamış olmasından kaynaklanmış olabilir. Araştırmanın beceri performansı, karar verme, destekleme ve oyun performansı ait bulguları Pritchard ve diğerlerinin(2008) yapmış oldukları çalışma bulguları ile benzerlik göstermektedir. Pritchard ve arkadaşları(2008), ortaokul seviyesinde, spor eğitimi modeli ve geleneksel öğretimin uygulandığı voleybol derslerinin, öğrencilerin oyun performanslarına olan etkisini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda, beceri uygulaması

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişimi düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

bileşeninde iki grubun son testleri karşılaştırıldığında, spor eğitimi modelinin uygulandığı deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Oyun performansı bileşenlerinde, kontrol ve deney gruplarının son testleri karşılaştırıldığında, deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı fark elde edilmiştir.

Teşekkür: Bu çalışmanın oluşumunda bizlere yardımcı olan Yrd. Doç. Dr. Aylin ÇELEN'e teşekkürlerimizi sunarız.

Kaynaklar

- Büyükkaragöz, S., Çivi, C., (1999). *Genel Öğretim Metotları*, Ankara: Besa Yayın Dağıtım.
- Browne, T B. J., Carlson, T. B., Hastie, P. A. (2004). A Comparison of Rugby Seasons Presented in Traditional and Sport Education Formats, *European Physical Education Review*, Volume 10 (2):199-214.
- Candan, N. (2005). "Sporla Eğitim-Okul Spor Sorunları ve Okul Sporunda Yeni Bir Yapılandırma Önerisi", 4. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Sempozyumu 10-11 Haziran Bursa, Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Manisa.
- Carlson, T. B. (1995). 'Now I Think I Can': The Reaction of Eight Low-Skilled Students to Sport Education, Australian Council for Health, *Physical Education and Recreation Healthy Lifestyles Journal*, 42, 6-8.
- Carlson, T. B., Hastie, P. A. (1997). The Student Social System Within Sport Education, *Journal of Teaching in Physical Education*, 17, 176-195.
- Cruz, A. (2008). The Experience of Implementing Sport Education Model, *Journal of Physical Education and Recreation* (Hong Kong). Vol. 14, No.1, 18-31.
- Çelen, A. (2012). "Spor Eğitimi Modeli İle İşlenen Voleybol Derslerinin Öğrencilerin Bilişsel, Duyusal ve Psikomotor Erişimi Düzeylerine Etkisi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirhan, G. (2006). *Spor Eğitiminin Temelleri*, Ankara: Spor Yayınevi ve Kitabevi – Bağırhan Yayınevi.
- Doğu, S. Ve Altay, F. (2010). "Dans Eğitiminde Spor Eğitim Modelinin Ritim Becerileri Gelişimine Etkisi", 11th International Sport Sciences Congress, 10-12 October, Antalya.
- Fidan, N. (1986). *Okulda Öğrenme ve Öğretme*, Ankara: Kadioğlu matbaası.
- Griffin, L., Mitchell, S. A., Oslin, J. L. (1997). *Teaching Sports Concepts and Skills: A tactical Games Approach, Champaign*, IL: Human Kinetics.
- Hastie, P. A. (1998). Skill and Tactical Development During a Sport Education Season, *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 69 (4), 368-379.
- Hastie, P. A. and Sinelnikov, O. A. (2006). Russian Students' Participation in and Perceptions of a Season of Sport Education, *European Physical Education Review*, Volume 12 (2):131-150.
- Hastie, P. ve Curtner-Smith, M. (2006). Influence of a hybrid Sport Education-Teaching Games for Understanding Unit on One Teacher and His Students, *Physical Education and Sport Pedagogy*, Volume: 11, Issue: 1, Pages: 1-27.
- Macnaughton, G. and Williams, G. (1998). *Techniques for Teaching Young Children in Theory and Practice*. Australia: Addison Wesley Longman Australia.
- MacPhail, A., Gorely, T., Kirk, D. & Kinchin, G. (2008). Exploring the Meaning of Fun in Physical Education Through Sport Education, *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 79, 13, 344-356.

Doydu, İ. & Çoknaz, H. (2013). İlköğretim II. kademe ders dışı futbol çalışmasında uygulanan spor eğitimi modelinin öğrencilerin bilişsel, psikomotor ve oyun performansı erişti düzeylerine etkisi. *International Journal of Human Sciences*, 10(1), 925-958.

- Memmert, D., Harvey, S. (2008). The Game Performance Assessment Instrument (GPAD): Some Concerns and Solutions for Further Development. *Journal of Teaching in Physical Education*, 27, 220-240.
- Metzler, M. W. (2005). *Instructional Models for Physical Education*. United States of America: Holcomb Hathaway, Inc. Second Edition.
- Mohr, D. J., Townsend, J. S.; Bulger, S. M. ; Rairigh, R. M. And Mohr, C. (2006). *Effect of a Pedagogical Approach to a Sport Education Season on Sport Literacy*. AAHPERD National Convention and Exposition Salt Lake City. http://aahperd.confex.com/aahperd/2006/finalprogram/paper_8702.htm,
- Ormond, T., Christie, B., Barbieri, D., & Schell, B. (2002). A Comparison of Sport Education and the Traditional unit Approach: Game play, activity levels, and knowledge. *Research Quarterly for Exercise and Sport*, 73(Suppl.), A-77.
- Oslin, J. L., Mitchell, S. A., Griffin, L. L. (1998). The Game Performance Assessment Instrument (GPAD): Development and Preliminary Validation, *Journal of Teaching in Physical Education*, 17, 231-243.
- Pritchard, T., Hawkins, A., Wiegand, R., Metzler, J. N. (2008). Effect of Two Instructional Approaches on Skill Development, Knowledge and Game Performance. *Measurement in Physical Education and Exercise Science*, 12, 219-236.
- Siedentop, D. (1982). *Movement and Sport Education: Current Reflections and Future Images*, Paper Presented at the Commonwealth and International Conference on Sport, Physical Education, Recreation and Dance, Brisbane, Australia, June.
- Siedentop, D. (1994). *Sport Education: Quality PE through positive sport experiences*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Siedentop, D. (1998). What is Sport Education and how does it Work? *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 69(4), 18- 20.
- Şahinel, M. (2003). *Etkin Öğrenme*, Ankara: Pagem Yayıncılık.
- Siedentop, D. (1994). *Sport Education: Quality PE through positive sport experiences*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Strand, BN. Wilson, R. (1993). *Assessing Sport Skills*, Human Kinetics Publishers:USA Utah State Un.
- Şahin, R. (2007). "Hentbolun Öğretiminde Taktik Oyun Yaklaşımının Etkisi", Ankara: Yayımlanmamış Doktora Tezi.
- Yavaş, M. ve İlhan, A. (1997). *Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri*, Bursa: Melisa Matbaacılık, 2. Baskı, sayfa 24, 58,59.
- <http://okulspor.sgm.gov.tr/talimatlar/futbol.htm>

Extended English abstract

There are many different methods with which sport skills can be taught and learned. The differences between these methods are due to the differences in approaches that are implemented. The Sports Education Model (SEM) is one of the newest methods used in physical education, while the Traditional Educational Approach (TEA) is one of the oldest.

Siedentop (1982) has presented an educational model that students take more responsibility for learning. The model activates the features of student-centered pedagogy and the contextual characteristics of sport. The model was named as Sport Education Model (SEM) and afterwards the foundations of innovation in physical education curriculum which was increasingly widespread in the world was represented by this program (SEM). In Traditional Teaching Model (ITM) however skills and knowledge are transferred to the students directly by the teacher. First, the

teacher explains the skills according to his/her knowledge and experiences and demonstrates the movement using the related feedback for the students (Demirhan, 2006). In this approach all the decisions about the activities are made by the teacher. The students just follow those decisions and do what they are supposed to do (Yavaş ve İlhan, 1997).

The purpose of this study was to find out the influence of Sport Education Model (SEM) on cognitive, psychomotor and game performance levels of students during 16 week extrarurricular football education (praticice). Second grade students from Çankırı province participated in this study. In this study, experimental model with pre-test post-test model was used. Randomly selected students were organized as control group and experimental group (24 students at each group). SEM was applied to experimental group and Traditional Teaching Approach (TTA) was applied to control group. Both experimental and control group consist of 24 male students with a total of 48. To measure cognitive learning level of students success test was used which prepared by researcher, in order to measure psychomotor learning level Mor-Christian Football General Test and to measure game performance Game Performance Assessment Scale (GPAS) were used. In order to analyze data, SPSS 15.0 package was used. Arithmetic mean, standard deviation, t-test with dependent and independent groups, Kolmogorov Smirnov and Wilcoxon Signed Ranks tests were used. As a result of this study, there was no significant difference between control and experiment group on the basis of sport education model in cognitive learning levels ($p>0.05$). In psychomotor area, there is significant difference between control and experiment group on shoting and passing skills ($p<0,01$). Also there was a significant difference between control group and experiment group in terms of game performance. There was a significant difference in achievements between skill performance support and game performance components which were the components of game performance.

As a result, there was a significantly difference on cognitive and psychomotor pretest-posttest scores of the students who participated SEM class (the experimental group) for 16 weeks. In addition, when the pre and post-test game performance scores of the experimental group were compared, it was found that the progress in favor of the post-test. Among the skills constituting the cognitive and psychomotor areas of students participating to the study within the traditional approach group (the control group), a comparison of the pretest-posttest scores for the shooting skill revealed a statistically significant difference in favor of the posttest, while no statistically significant difference was identified for the dribbling and passing skills. When the game performance pretest-posttest scores of students participating to the study with the traditional approach were evaluated, development in favor of the posttests was observed. According to the results that were obtained, a comparison of the SEM and TTA revealed that the SEM contributed to greater development than the traditional approach in the students' cognitive, psychomotor and game performance, and that the SEM was more effective in enabling students to acquire these skills. When the cognitive achievement scores of the experimental and control groups were evaluated, no statistically significant difference was found. When the psychomotor achievement scores were measured, a statistically significant difference in favor of the experimental group was identified for all skills except dribbling. No statistically significant difference was found between the experimental and control groups with respect to the dribbling skill. When the decision-making skill (which constitutes the game performance), the skill performance, the support and the game performance components of the students were evaluated, a statistically significant difference was identified in favor of the experimental group in all components other than decision-making. When the skill performance, support and game performance achievement scores of the students were evaluated, it was observed that the SEM group made greater progress. According to the results SEM is better than TTA all the components of the game performance except decision-making. As a result, it can be said that the Sem had a greater effect on the students' development.